Ч. 185. (684) Львів, середа дня 22. серпня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чверть року	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.Š

На переломі.

Уіверсал Центральної Української Ради провів в громадсько-політичному житю України яскраву межу. Коли раніш змаганя української трудової демократії толкували ся не-українцям всяко, то тепер не-українська демократія почула ясне і дуже слово, за яким іде орґанізоване діло.

І справді — за Універсалом з провінції, з ріжних городів та місточок і сел надходять що дня звістки про щире та прихильне відношене до політичних змагань українського народу з боку тих не-українських орґанізацій, які раніш ставились до нашої справи, або байдуже, або навіть ворожо.

На першому засіданю Центральної Ради делеґати з Полтави і Уманя і деяких инших міст заявили, що Універсал справив на демократію найкрасше вражіне, вніс ясність в велике діло і завдяки сьому Полтавська Рада робочих та салдатських депутатів постановила витати революційний акт Центральної Ради і закликає нарід України піддержувати Раду в її діяльности. В инших містах (Уманщина) представники жидівських соціялістів постановили теж витати Універсал і піддержувати революційне діло української демократії.

Иншого відношеня до Центральної Ради і до її революційного акту трудно і сподіватись від справжніх демократичних орґанізацій, які стоять коло жерел народнього житя. Відродженя народу, його порив з глибини демократії тісно єднає всіх демократів, якої б вони національности не були, в великій революційній творчости.

І ті, хто стоїть близько до житя українського народу, ті дуже скоро переймають ся основними стремлїнями трудової України і приєднують ся до них.

І лиш ті політичні орґанізації не української демократії, які працюють в великих городських центрах, ще якби не зважують ся відкрито пристати до широкого визвольного руху українських трудових мас.

Але і вони розуміють фалшивість свого становища на Україні і, так чи инакше, старають ся перемінити своє відношене до української справи взагалї і до Центральної Ради зокрема.

Наслідком сього являють ся всякі „політичні гулянки“, переговори з політичними українськими діячами і т. д.

Ясно, що діло йде до ділової згоди з не українською демократією на всьому широкому фронті українського житя.

Але коли се так, коли в широких колах демократії України зробилось непохитне стремлїне працювати в згоді, то се накладає великий обовязок на Центральну Раду.

На чолі всього політичного житя України стала Центральна Рада, і до неї збігають ся громадські струмочки. Треба через се, щоб, доповнена представниками не-українських демократій і рад робочих та салдатських депутатів, Центральна Рада виявляла волю всіх демократій України і сталаб найвисшим державним орґаном всеї української землї.

Тільки тоді можна буде досягти того, що многобарвне житє нашого богатого краю буде розвивати ся правильно. І до сеї найпершої практичної задачі треба йти сміло і рішучо!

„Народна Воля“.

Новий угорський кабінет.

БУДАПЕШТ. Угорське кореспонденційне бюро доносить: В понедїлок о 11 год. перед полуднем відбула ся коротка міністерська рада, в якій взяли участь всї члени кабінету. З приводу димісії президента міністрів, спричиненої недугою, ухвалено подати ся до димісії та підписано акт димісії.

Тайний радник др. Векерле принятий був нині цісарем на послуханю. По авдієнції удав ся др. Векерле до президії міністерства, де конферував з ґр. Маврикієм Естергазієм і иншими членами кабінету. О год. пів до другої по полудни відбула ся під проводом цісаря коронна рада.

БУДАПЕШТ. (Уг. к. б.). Цісар приняв о год. пів до 3-ої по полудни на окремім послуханю в замку ґр. Юлія Андрашія. Гр. Андраші удав ся з замку до президії міністерства, де відвідав ґр. Естергазія.

БУДАПЕШТ. (Уг. к. б.). Цїсар іменував тайного радника і бувшого президента міністрів дра Олександра Векерле президентом міністрів. Др. Векерле прибув о 4. год. на замок і зложив присягу.

БУДАПЕШТ. (Ткб). Ві второк рано перед обідом зложили присягу міністри: міністер без теки Фельдеш, міністер справедливости Грочак і міністер Хорватії Ункельгавзер.

Рішуча здержливість, спокій і лад!

„Нова Рада“ з дня 18. липня н. ст. пише про недавні петроградські події:

Стало ся страшне, зрадницьке діло. Скористувавшись з тимчасової кризи серед правитель-

Мельодії українських народнїх пісень

з Подїля і Холмщини.

(Далї).

Опісля вичислює проф. Колесса і такі пісні, де побіч великої секунди подибуємо і уводячий тон (А 1, 4, 16, 42, 58, 74, 149, Б 27).

Деякі числа є хибно сюди зачислені. В ч. 1 нота f не є великою секундою до g-moll, а домінантою з B-dur. Незрозумілим є мені наведене ч. 58, де нема ні великої секунди ні уводячого тону. Се мабуть печатна похибка, га проф. Колесса мав певно на думці ч. 59 (з f і fis). В ч. 149 g-moll приходить вправдї нота fis опісля f, але ся нота f не має вже характеру великої секунди перед тонікою, бо в тім місци чуємо вже виразно перехід до d moll, через що f стає III тим степ. сеї тонації. (Подібно як в ч. 147 А — g-moll, нота f є рівнож вже III тим ст. з g-moll). За те зачислив би я до сеї ґрупи: Б ч. 41 (es—e).

Проф. Колесса зазначує дальше, що велика секунда перед тонікою робить нераз вражіне модуляції у паралельну дурову тонацію (А 50, 51, 53. 56, 92), та старинний характер сих мельодій мабуть виключає таке розуміне. Сеї зрештою влучної уваги не брав би я однак так строго — особливо в приміненю до народної музики. В мельодіях з великою секундою перед тонікою (зн. з малою септімою в moll) тризвук VII ст. є великий, і коли він наступає по тризвуці I шого ст., робить вражіне модуляції до паралельної дурової тонації. Наколи по VII ст. наступить знов I-ший, тоді маємо вражіне т. зв. ложного або оманчивого закінченя (Trugschluss). Ту покликую ся на те, що я передше зазначив о гармонїцї церковних ладів.

Однак переходу до паралельної дур. тонації в відповіднім случаю не уважав би я невідповідним духови старинних мельодій. І так не можна мати нїчого против такого розуміня мельодії ч. 53, що в 3 тім і 6 тім такті переходимо з e-moll до G-dur, а то тим більше, що в тих місцях наступає „каденція“.

Наприміp в ч. 86, перша часть мельодії є в g-moll з великою секундою перед тонікою, а друга часть зачинає відразу в B-dur, значить ся обі тонації поставлені побіч себе. Се і виходилоб з того, що наколи задержимо всї тоніки дурової скалї без зміни і утворимо з них о малу терцію низше паралельну moll, то одержимо якраз скалю без уводячого тону т. зв. „чисте moll, (еольська).

Дальше подає проф. Колесса деякі пісні, в котрих підвисшений IV-тий степень (особливо в мольсвих піснях основаних на дорійськім ладі), через що повстає межи III—IV надмірна секунда, часто подибувана в орієнтальних мельодіях. (В українськім тексті є печатна ошибка „між III—IV ст. Лисенко називає IV-тий підвисшений степень в moll лідійською квартою (збільшена кварта) в злуці зі збільшеною секундою між VI—VII ст. повстає так зв. циганська або угорська скаля. Пр. В. Б.) з вичислених проф. Колессою мельодій не належить сюди ч. 79.

Вже при обговореню церковних ладів зазначив я, що мельодія та не зачинає в f-moll з дорійською секстою, лише в c-moll; нота h не є тим самим IV-тим підвисшеним степенем, а лише VII-мим (уводячим) з c-moll.

Яко прекрасний зразок пентатоніки з обминанем півтонових інтервалів подає проф. Колесса ч. 58 збір. А.

Слїдуючий уступ о модуляції в субдомінанту (звичайно в новійших мельодіях) потребує також деякого спростованя. Проф. Колесса подає слїдуючі приміри:

А 24, 26, 48, 76, 98, 131, 151. (В нїмецькім тексті подані 24, 36) (?) 28 (?) 76, 98, 131, 151). Спростувати належалоб слїдуючі:

Ч. 26 — коли уважаємо тонацію гіпойонською B-dur — не модулює зовсїм. А і колиб ми хотїли перевести модуляцію, то тільки до F-dur, значить ся до горішньої домінанти а не субдомінанти. Ч. 48 також не модулює до субдомінанти. Виступає там на переміну e-moll—G-dur.

В ч. 76 як я вже зазначив, має нота d міксолїдійський характер. Те так сказатиб зачіплене о субдомінанту є так хвилеве та невиразної натури, що не знаю, чи можна ту говорити о „модуляції“ в субдомінанту. Колиб дійсно так мало бути, то проф. Колесса повинен був подати і ч. 106 А, яке навіть виразнійше зглядно тривкійше зачіпає о субдомінанту. Ч. 131 є приміром, де модуляція в субдомінанту виступає виразно.

Я навів би ще один примір, в котрому перехід переведений не впрост, а через паралельну дурову тонацію субдомінанти. Маю на приміті ч. 47. А. Перша часть пісні в g-moll, друга зачинає ся в Es-dur — і переходить до паралельної c-moll (зн. subdom. з g-moll).

Пісню ту можнаб однак зачислити вже до слїдуючої ґрупи.

(Кінець буде.)

ства, анархічні елементи, вкупі з реакційними покидьками громадянства, збройно вийшли на улицю і счинили справжню хатню братовбійчу війну. Полки й робітники, яких здавна підюджувано проти правительства, зробились несвідомим знарядєм у руках людий, які або не розуміють, що роблять, абож, розуміючи, свідомо пхають усю державу в безодню анархії й розпаду. Гасло — „вся власть радам робітничих та вояцьких депутатів", якого зрекли ся самі сї ради, тільки фірма для тих людий, яким не можна не тямити, що не тільки всїєї, але й ніякої власти не може бути за таких обставин.

Петербурські події, хоч кров холоне від них, ми повинні зустріти не тільки криками обурення, але й спокійною рішучістю, хоч би чого се коштувало — вдержати лад і спокій на нашій землі. Ми певні, що і там, на півночі, елементи ладу візьмуть гору над анархією й розгойдані хвилї увійдуть у звичайні береги. Але ми повинні сьому допомогти. І найкращою допомогою буде, коли на Україні божевільні вчинки анархізму викличуть самий осуд, саму здержливість, саму залізну рішучість оборонити здобутки революції й зберегти той лад і спокій, які ще не були у нас порушені.

Отже — рішуча здержливість, спокій і лад! Ми не підемо брат на брата й не дамо зброї в руки слугам реакції, що жадібно чекають роз брату і звади. Не діждуть ся!..

Плач чорної сотні.

„Кіевлянинъ" таки не видержав свого тону до кінця. Вчорашня передова стаття ґазети з приводу порозуміня з урядом Ц. Ради — есть ніщо инше, як голос одчаю.

Українська Рада свого добилась.

Правительство спочатку одмовивши Українцям в їхніх домаганях, потім здало всї позиції і до Установчих Зборів віддало величезну країну (межі якої проте позначити не можна) в руки людий, що прийшли сюди з намірами, які до сього часу були зовсім чужі мирному населеню півдня Росії.

Постараймо ся заховати не спокій — бо се неможливо, але постараймо ся, щоб образа, прикрість і глибокий сум за дорогою нам отчизною, Малоросією, не звели нам розуму та не залили тугою нам серця.

Потім Рахіль плаче о дітях своїх.

Дорогий ваш край ще перемити панування нових „завойовників." Натиска й зневага впадуть на общеруську культуру — ваш найцінніший скарб, але в сьому скарбові захований той талісман, котрий непомітно, але певно виведе нас до порятування й перемоги.

Часто, як ворожка: якийсь талісман, а що воно — не знати.

Проте далі йдуть погрози, йде наклеп на Раду, ніби вона потурає дезертирству, обвинувачення українства в гайдамацькому розмахові, в протипатріотичному нахилі, — сього ми брати не будемо, але зазначимо, що се небезпечно, бо се сіє національну ворожнечу, і ґазеті слідувалоб згадати про пристойність у пресі.

В кінці газета вдаряє ся в революційний екстаз, кличучи руських людий, кличучи до орґанізації малоруської ради, що повстали би проти Української Ради.

Укрийте Малоросію сіткою малоруських орґанізацій.

Ніхто вам у сьому заважати не може.

Але ніхто не може і не повинен допомагати. Одмовте ся від думки про опіку, звикайте покладатись тільки на самих себе.

Робіть усе самі.

Сьогодня ви ще слабкі, розріжнені, але завтра ваші сили зростуть у десятеро. Перед вами тихий прекрасний терен, так прекрасна боротьба, така велика справа!

Що за розкіш, коли знаєте, що для того, щоб ви перемогли, когось душать, когось позбавляють права, над ким то роблять насильство комусь то щось забороняють. Ні, приємно вийти самому, плохому, молодому, як Давид з самою пращею в руках і подужати Голіафа.

От роскіш, от екстаз, от захват боротьби й перемоги!

От порив і побіда, за які вмерти не шкода, за які славу проспівають нащадки.

Окрім того, що не чиста дурниця, нестямна балаканина, ще й характерна позиція: кликати до організації, обявити себе малоросами, коли вже пізно. (Н. Р.)

Митрополит ґр. Шептицький не їде вже до Риму.

ЦІРІХ, 20. серпня. Після донесення Z. Nachrichten, які стоять в тісних зносинах з католицькими церковними кругами, залишив остаточно Митрополит ґр. Шептицький свою пляновану подорож до Риму.

Автономія України.

(Принятє Статута Ґенерального Українського Секретаріяту).

Петроград 18 серпня.

Петрогр. Т. А. доносить: провізоричне правительство приняло Статут Ґенер. Секретаріяту України, який аж до скликання Установчих Зборів — що мають розвязати ціле питане самоуправи України, буде найвисшим адміністративним органом Малоросії. Членів Ґенер. Секретаріяту буде предкладати У. Ц. Рада, а затверджувати провізоричне правительство.

Секретаріят буде управляти пятьма провінціями: Київом, Волинью, Поділєм, Полтавою і Черниговом і иншими, як що їх земства сего будуть бажати. Буде він складати ся з Ґенеральних Секретарів для фінансів, рільництва, публичної просвіти, торговлі і промислу, внутрішних і національних справ.

Секретаріят буде обрадувати над проектами законів, що доторкають житя в краю і його управи, випрацює їх та буде предкладати до принятя провізоричному правительству. В справі розвязки всіх тих біжучих питань згаданих галузий управи будуть місцеві власти звертати ся до Секретаріяту, який по одержаню поручень провізоричного правительства буде передавати його прикази і поученя місцевим виконуючим органам.

Посол ЛЕВ ЛЕВИЦЬКИЙ:

В справі наших виселенців.

(Конець).

Б.

Обсяг запомогової діяльности в области опіки збігцями (уступ I тут. розпорядку з 23. липня 1917, ч. 45.249), не повинен бути згаданим розпорядком ні в чім обмежений і тому обнимає — що для оминення непорозумінь зазначує ся — побіч грошевої підмоги або забезпечення в натурі в уведених цивільними властями збірних оселях і захистах, як і доси в міру відносин ще отсе, а іменно:

а) безплатне переведене збігців з їхними движимостями до областий, призначених на приміщене;

б) безплатну дбалість про конечну одіж і обув та безплатне придбане сінників і накривал;

в) дбалість про безплатну лікарську поміч і догляд в случаю хороби, як також запорядження до припинення повстаючих і поширюючих ся недуг;

г) релігійну опіку;

ґ) дбалість про науку можливо примінену до пляну навчання тіснїйшої вітчини збігців, про умове і господарське виобразуване, та инші культурні запорядження;

д) дбалість про катеґорії збігців, особливо потрібуючих охорони (слабовиті, одинокі (allein stehende), діти, ученики, дівчата), приміщуючи їх і проживлюючи в захистах;

ж) посередництво праці для збігців;

з) дбалість про можливе удержане збіглецької худоби;

і) уведене (Einleitung) і улекшення повороту незасібних збігців до тіснїйшої вітчини в міру здатности їх попередних жилищ (Wohnsitz) до новопоселеня безплатним перевезенєм осіб і пакунків та забезпеченєм конечного удержаня збігців, котрі в границях кождочасно оповіщених речинців повернули ся до своїх попередних жилищ, виплачуючи їм збіглецьку підмогу ще протягом двох місяців (замість як доси тільки 4 тижнів).

В.

Доповняючі указки дотично опіки збігцями, приміщеними в збірних оселях (Sammelniederlassungen).

1) Не вільно приневолювати збігців оставати ся в збірних оселях — хіба в случаю і на протяг безумовної конечности указаної санітарними оглядами.

Збігців, — приміщених в таких збірних оселях, що бажалиби переселити ся і робилиби заходи о дальше признаве їм державної опіки в области дбалости про збігців (уступ I тут. ур. розпорядку з 23. липня 1917, ч 45.249), або о виплату збіглецької підмоги в областях означених уступом II. згаданого розпорядку, — треба переселити до тої громади, до котрої збігці бажають переселити ся. — на скілько одначе та громада може (aufnahmsfähig), котру то обставину треба, — по змозї як найшвидше — провірити. При таким переселеню треба звертати увагу як на відносини апровізації і приміщеня в дотичних областях, так і на те, щоби збігців приміщено відокремлено (gesondert) по змозї після їх краєвої приналежности, розговірної мови і віроісповідання, та щоби улекшено тим збігцям заспокоєне їх релігійних і культурних потреб.

2) Військові причинки.

Щоби перебуваючим в збірних збіглецьких оселях управненим родинам покликаних до військової служби або до воєнних чинностий дати можливо як найшвидше нагоду користувати ся військовим причинком, просить ся ц. к. Міністерство краєвої оборони по змозї припоручити причинковим комісіям у Відни, Лінцу, Градци, Клягенфурті, Празї і Берні вислати до збірних збіглецьких осель органа, котрі принималиби зголошеня управнених до жаданя причинку, збіралиби дорогою переслухання дотичних осіб і перегляненя предложених їм документів міродатні для порішеня дати і приготовилиби рішеня, які властива причинкова комісія що до признаня і нескороченої (ungekürzt) виплати військового причинку малаби видати.

3) Приймає ся за основу, що для управи збіглецьких осель можуть фунґувати як орґана — котрі удержують зі збігцями безпосередні зносини — вчисляючи сюда душпастирів, лікарів, учителів, таборових надзирателів (інспекторів) і куховарський персонал — по змозї лише такі здатні і гідні довіря особи, які добре володіють мовою збігців та є обзнакомлені з їх краєвими відносинами, звичаями і обичаями.

4) Наслідком довшого уплину часу, спричинену конечну і доси ще недокінчену перебудову поодиноких таборів, яка має на меті перехід до компавілової системи і краще приміщене до вимог гиґієни і обичайности, належить прискорити всіми стоячими до розпорядимости засобами.

5) О скільки в поодиноких таборах ще не наступило, належить служебний персонал (Wachpersonal) обмежити до того стану, який вистарчалоб до вдержаня ладу і безпеки в таборі, до бережения находячої ся там державної власности і даваби запоруку, що конечні постанови що до здавлення пошестий будуть додержані.

Сторожі з ополченців — о скільки без них взагалі можна обійти ся — належить заступити відділами цивільних сторожів, евентуально утворити такі відділи з воєнних інвалідів або збігців.

Г.

Збіглецька підмога в областях означених уступом II. тут. розпорядку з дня 23 липня 1917, ч. 45.248.

1) Указки покликаного розпорядку мають на меті придбати державну підмогу також тим всім незасібним збігцям, котрі осіли в громадах поза областю призначеною для опіки над збігцями (уст. I. покликаного розп.).

Тому, щоби запобігти непорозуміням, звертає ся увагу на те, що того рода громад, — в котрих доси збігці без перешкоди примістити ся і котрі надають ся до пробуваня в них збігців, саме тепер з нагоди запорядження виплати пробуваючим там незасібним збігцям державної підмоги, — не можна признати ненадаючими ся до пробуваня в них збігців.

2) Указки уступу А. точка 1 сего розпорядку мають примінене до признаня збіглецької запомоги і вимаганої виплати завдатків.

Д.

Становище місцевого населення до збігців. — Населене областий за бойовою лінією, що правда, зробило на загал все можливе, щоби облекшити долю збігців і заслуга на повне признане, — особливо пильна і представляюча цінне доповнене державної опіки діяльність многих місцевих запомогових Комітетів для збігців, які потворили деякі добродійно настроєні одиниці з місцевого населення, що також піднесли збіглецькі круги в численних подяках.

З другого боку одначе виявив ся в деяких місцевостях менше приязний настрій місцевого

населеня до збігців, причину якого треба глядіти в неповнім розуміню терпінь і своєрідности прогнаних зі своєї батьківщини жителів воєнної области та в недостачі спільного змислу дальше в неминучім обмеженю приміщеня, в незвичайно на теперішні часи і без того тяжких обставинах заосмотреня себе в поживу наслідком припливу збігців, а деколи також і в тім, що місцеве населене з кривдою для загалу за нерробство, підбиване цін і невідповідне поведене поодиноких збігців, хоче вітплачувати ся загалови живучих посеред него збігців.

Тому Міністерство внутрішних справ видить ся знов спонуканим раз загальними указками через підчинені власти або відзивами в часописях впливати на поліпшене, що правда, лише в поодиноких случаях поважно закаламученого доброго відношеня між місцевим населенем і збігцями, то знов виступати против всяких виступів і відзивів ненависти, походячих з одної або з другої сторони.

З уваги на поодинокі гідні пожалуваня події послідних часів просить ся політичні власти краєві поучити підчинені собі політичні повітові власти і поліційні власти, щоби не обмежувати ся лише до того, щоби входячі прошеня збігців полагодити по указкам Міністерства внутр. справ швидко, прихильно та без усякої тяганини і нещирости, противних цілям державної дбалости, але щоби використати кожду нагоду впливати на місцеве населене і на збігців по думці згідного житя і справедливого узгляднення обосторонних справ та здавлювати підюджуване або принижуване одною стороною, як і поведене другої сторони, що кривдить місцеве населене.

Ц. к. Міністер внутр. справ:
Тоґґенбурґ в. р.

Війна.

Битва над Сочею. — Бої під Верденом.

З італійського побоєвища.

ВІДЕНЬ, 20. серпня. З воєнної пресової кватири доносять:

На високорівни Сім Громад, де в червни Італійці робили сильні, але безуспішні наступи, неприятель передвчера на північ від Асіяґо опорожнив свої становища на ширині 15 км, положені на італійській земли, а також в долині Суґани подав ся дещо в зад.

Борба піхоти тривати вчера цілий день і були для нас корисні. По сильнім огни артилерії Італійці наперли два рази на відтинок Крн. Наш огонь вже їх випер. На Мрзлі Врху виперто неприятеля протинатупом з вузкої частини фронту, яку він вспів заняти. На причілок Тольмайн звертає ся сильний огонь артилерії. На північ від Канале хоробрий протинаступ запобіг входови неприятеля. Ми відперли кілька ворожих наступів коло Брітоф і на становища від Водіце до Монте Сан Ґабріеле і завдали притім неприятелеви великі втрати. Так само зломив наш огонь кількакратні наступи Італійців на наші лінії на південний схід від Гориції. Найбільші зусиля робив неприятель щоб переломити наші лінії між долиною Віппах і Костаневіцею. Ворожі маси, що йшли приступом, розніс наш огонь. Кроваві втрати Італійців незвичайно важкі. Крім того взяли ми в неволю 3000 бранців, які належать до 33 бриґад.

Триєст в огни.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової кватири доносять:

Вчера веч. неприятельські монітори дали 7 стрілів на Триєст. Пять стрілів впало на приватні доми, два на вулиці. Було 6 убитих, а саме 1 мущина, 1 жінка і 4 дітий, крім того тяжко ранені 1 жінка і 1 дитина. Майстерський вистріл одної з наших батерій приневолив один ворожий монітор здержати огонь. Рівнож наші літаки брали вчера визначну участь в борбі. Обкинули вони бомбами неприятельські батерії при устю Стоббі, а опісля монітори, які обстрілювали Триєст. Мета бомб були успішні. Мимо сильного огня неприятельських гармат, всі літаки вернули.

Під Верден.

БЕРЛІН, 20. серпня. Бюро Вольфа доносить:

Битва під Верден розвиває ся корисно. На західнім березі Мози неприятель війшов в нашу оборонну стрефу лише коло Аванкур і коло горба Мертвого Чоловіка. Впрочім всюди відперто його кількакратні наступи. На схід. від Мози відперто неприятеля перед нашим боєвим становищем протинаступом. Безоглядне висилане мас піхоти на понад 20 кільометровім фронті на наші боєві лінії стояло ворога тяжких втрат.

Шалений барабанний огонь на Заході.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить:

По обох берегах Мози дня 19. серпня по завзятій діяльности артилерії розпочав ся о 5. год. пополудни шалений барабанний огонь. Наші батерії відповідали зі всіх сил з очевидним успіхом. По гарматнім огни, який тривав цілу ніч, а над раном зміг ся знов до напруженя барабанного огня, о 4. год. рано на цілім фронті між Аванкур і Во наступив по обох берегах Мози сильний французький атак. Борба піхоти в повнім ході.

Пробоєві відділи у Німців.

В теперішній війні супроти руйнуючого огня артилерії, скорострілів, піхоти і летунів, почулись військові управи поодиноких держав приневоленими шукати нових способів боротьби. Потреба ся оказала ся головно в позиційних боях, де систематично ставить ся ворогови нераз так великі перешкоди, що поконати їх дотеперішними способами воєнних операцій, значилоб ризикувати величезні втрати, головно в людськім матеріялі, які не йдуть в порівнане з зисками.

Се спонукало Німеччину видумати новий спосіб войованя, а саме потворити т. зв. пробоєві відділи. Складають ся вони з самих дібраних жовнірів під окремою командою. З тих відділів творить ся пробоєві баталіони. Вправляють вони в відповіднім віддаленю від фронту на нарочно до того приладжених площах і то виключно практично. Отже вчать ся ріжних родів наступів на терені, поритім ґранатами і мінами, поконувати перешкоди та кидати легкими мінами і ґранатами. Доходять при тім нераз до великої вправи і зручности.

Удар баталіонів або компаній приготовлюють т. зв. „Stosstruppen“, себто пробоєві відділи, які ударяють насамперед. Се зовсім малі відділи, яких задача ограничує ся пр. до відобраня ворогови якогось важного становища, розслідy розкладу сил противника і т. д.

До сего добирає ся самих метких, відважних і охочих жовнірів та підофіцирів. Заосмотрені в ґазові маски і ручні ґранати, кидають ся сї смільчаки на ворожі засіки, які нищать ножицями або вибуховими патронами. Обсаджені ворогом рови випорожнюють ручними ґранатами. Вистане кількох людий, щоб доконати незвичайного діла.

Кілька таких відділів доконує праці на більші розміри, ділаючи після з гори уложеного пляну.

Завдають вони неприятелеви нечайно удари в ріжних місцях щоб викликати у него замішане, причім головну ролю відгривають запальні бомби і огонь.

Скорострілі і кріси доконують вже прочого й приносять звичайно великі успіхи та приневолюють неприятеля нераз до відвороту.

Новинки.

— **Відзначеня.** „Wiener Zeitung“ з дня 17. с. м. приносить цісарський розпорядок про відзначеня цивільних осіб. З поміж Українців відзначеня одержали: Воєнний хрест II. кл. за цивільні заслуги:

О. Осип Іванець, гр. кат. декан і парох в Ременові, о. Володимир Ясеницький, гр. кат. декан і парох в Раденичах, о. Теодор Кордуба, гр. кат. парох в Бережанах, о. Роман Кунцевич, гр. кат. парох в Новиці, о. Іван Стрільбицький, гр. кат. парох в Наварії, о. Іван Токар, гр. кат. дек. і парох в Підгайцях.

Воєнний хрест III. кл. за цивільні заслуги:

О. Антін Артимишин, гр. кат. адміністратор в Лісовій Камінці, о. Іван Филипович, гр. кат. парох в Кліцку, о. Олександер Гвоздецький, гр. кат. парох в Борщеві, о. Микола Юрик, гр. кат. парох в Сівці Войнилівській, о. Юрій Кміт, гр. кат. парох в Чайковичах, о. Іван Костельний, гр. кат. парох в Перемишлянах, о. Льонгин Тустановський, парох в Вільці Мазовецькій, о. Сидір Змора, гр. кат. парох в Коломиї.

Крім того воєнний хрест II. кл. задля цивільних заслуг одержав старший рахунковий радник Володимир Карачницький.

— **Господарське значінє східної Галичини.** „N. fr. Presse“ обговорює просторо господарське значінє для монархії тепер відзисканих областий східної Галичини. Се найбільше урожайні околиці Галичини. Після статистики з останних передвоєнних часів область управних піль в Галичині виносила 3,801.926 ha, з чого на східну Галичину припало 2, 595.206 ha, отже більша часть! Найбільшу вартість представляє галицьке Поділє, котрого осередок через занятє Тернополя дістав ся знов в наші руки. Дуже урожайне є полудневе Поділє. Там удає ть ся знаменито жито, пшениця, ячмінь, овес, стручкові ростини, бараболя і конічина. В звязи з великим розвоєм рільного господарства стоїть також розвій промислу звязаного з рільництвом, як броварі, горальні і фабрики цукру. Важну ролю відгриває годівля худоби. Побіч рас симентальської, фризийської і оденбурської, ведеть ся на велику скалю годівля худоби краєвої, червоної. Високими числами може виказати ся оборот в молочарнях і молочарських спілках. В 1911 р. львівський союз молочарський вивіз до Австрії і Туреччини масла за 1,128.000 к., з чого львину часть доставила східна Галичина. Галицькі союзи вивозу яєць і дробу, котрі свої запотребованя покривали головно в східній Галичині, вивозили перед війною річно за около 40 міл. корон яєць до Німеччини, Швайцарії і Франції. — В полудневій части східної Галичини на перший плян вибиває ся лісна господарка. Се відносить ся передовсім до областий положених у підніжя Карпат. Східно галицькі гори майже цілі вкриті лісами, котрі денеде мають ще ціху пралісів. Залісена поверхня в Галичині обіймає простір 281.602 ha, т. є. 60·5% цілого залісеня Австрії. В міру промислового розвою Галичини, розвинув ся також і деревний промисл, а користала з нього в мирних часах переважно Німеччина. Слід також згадати про поклади соли в Калуши і Делятині. В околици Станиславова знаходить ся зелізна руда і великі поклади брунатного вугля.

— **Поворот українського посла.** Посол Михайло Петрицький по дволітнім перебуваню в зайнятій Росією східній Галичині вернув до Відня.

— **Новий адвокат-Українець у Львові.** На дня отворив адвокатську канцелярію у Львові при ул. Курковій ч. 5 др Мирослав Янкевич. Українській суспільности звертаєм сим увагу, щоб у всяких справах правної поради шукала лиш у своїх адвокатів, яких число збільшилось отсе солідною правничою силою.

— **Для кого істнує трафіка в „Союзнім Базарі“?** З таким запитанєм звертають ся до нас численні жителі середмістя.

Приходячи до склепу в „Дністрі“ купити тютюн, папіроси чи циґара, люди дістають від ряду місяців стереотипну відповідь, що не було „фасунку“, або тютюн є у директорів, а тих директорів звичайно нема, бо є де инде заняті. Супроти того всіх, що в біжучім місяци купили тютюн, циґара або папіроси в „Союзнім Базарі“ просимо повідомити нас — а вислід оголосимо — і тим самим розвяжемо питане, для кого істнує трафіка в „Союзнім Базарі“.

— **З горішного Личакова.** На горішнім Личакові „nadobne niewiasty“ вичитали у „Wieczorn-ій“ що десь там за десятими горами, скалам в часї недавної інвазії пять гарних гупулок вщасливили рукою і серцем пятьох салдатів і виїхали з чоловіками в глубину Росії і очевидно вельми сим соблазнили ся,

Чи се правда, Бог і „Wieczorna“ знає, за те оповідає мені знакомий Поляк, який щойно з Поділя вернув, що у Тернополи кількадесять нехрещених і хрещених „pań z towarzystwa“ серцями і руками ущасливило на час війни кілька сотень царських освободителів. Деякі з тих пань перед відворотом рос. армії попали у шпиталь і сї для загального добра в вітчині лишили ся (більший транспорт таких пань Тернопіль прислав недавно у львівський шпиталь

иньші почимчикали з „нареченими“ в глубоку Росію. Ну але се очевидно „co innego“. і про те „Wieczorn ia“ не яло ся писати.

На Личакові ходить непровірена доси чутка, що тернопільські теперішні батьки міста Горовіц, Ґаль, Охс Козоґер, Блявштайн, Галічовер і иньші, не знаючи, як з одержаними недавно 2. ваґонами карт хлїбових, мучних і иньших манїпулювати, віднесли ся до нашого маґістрату, щоби післати їм дра Шляйхера і братію його з Апровізацівною, инакше — пишуть — Тернопіль пропаде ні за цапову душу, і правомислячий син Ізраїля у шабас замість білого ґуґля — заїдати би мусів апетитний „Меркур“ як перший гірший ґой.

Чи тільки сї тернопільські батьки подумали. як би виглядав Львів без дра Шляйхера? — Яким Кріп.

— **Хлїб в Києві.** Що і в Росії, головно по містах, проживні відносини не ліпші, як у нас, свідчить про се ось така замітка поміщена в київських „Последніх Новостях“: „Наш київський хлїб насушний став останними часами дуже мало похожий на хлїб. В склепах продають вам глиняну масу з піском, здатву до тинкованя, до бетонових робіт, до всього иншого, тільки не до їди. Та горожанин все таки примушений кормити ся тою масою, бо иншого хлїба нема. Ще розмірно недавно лихий хлїб випікали тільки пекарнї на дїльницях, але останними часами почали з ними конкуренцію міські пекарнї. Що за причина сього? Лиха якість хлїба може залежати від двох причин: від лихоти муки або від лихоти роботи. Коли причина в муцї — її повинен усунути проживний комітет, коли в роботї, ту причину повинен усунути професійний союз пекарів. А усунути її конечно. Прокормлене міського населеня і без того з кождим днем стає гірше. Населене в повнім значіню того слова не доїдає. І коли при тім недоїданю замість хлїба дають глину, що не трудно предвидїти, як воно скінчить ся. Лікарі кажуть, що нїколи ще в Києві не було стільки громадних жолудкових занедужань, особливо між старцями і дїтьми. А всьо се від хлїба“.

— **Масова втеча воєнних полонених.** З огляду на масову втечу воєнних полонених, занятих при роботах в Россії. міністерство внутрішних справ поручило ґуберніяльним, повітовим і міським комісарам строго наглядати полонених, особливо занятих при сільсько господарських роботах. „Посл. Новости“.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 22. серпня 1917.

Нинї: 22. серпня гр.-кат. Матія ап., римо-кат. Тимотея.

Завтра: 23. серпня гр.-кат. Лаврентія мч., римо-кат. Филипа.

○ **Вписи** до народної школи СС. Василіянок у Львові при ул. Потоцького 95. відбудуть ся 3. і 4. вересня від 9—12 і 4—6.

Початок шкільного року 4. вересня. — Дирекція. 1—3

Битва під Верден.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 21. серпня.

На західнім фронтї:

Фронт пільного маршалка баварського наслїдн. престола Рупрехта:

Кромі часами сильного руйнучого огня в деяких відтинках фронту фляндрійського і Артоа не було більшої боєвої діяльности.

Фронт пруського наслідника престола:

Перший день битви під Верден мав для Французів той самий вислід, що і великі анґлійські наступи у Фляндрії 31. липня і 16. серпня. Перевага матеріялу і безоглядне шафоване людськими масами не могли зломити німецької боєвої сили.

В порівнаню з розбитем наступу на фронтї ширшім 20-ти км нічого не значить малий місцевий успіх. Дня 11. серпня розпочалось нагальне артілерійне підпомагане до сильного удару, який вчера підприняли французькі війська на зазив Анґлії. Від ліса Авокур аж до східного краю Корієрського ліса замінила артилерійна діяльність ворога в послїдних годинах перед наступом наші становища в пусті лійкові поля.

До світа 20. серпня пішла французька піхота густими лавами під охороною пересуненого вперід артилерійного огня до приступу. В многих місцях вдерли ся чорні і білі Французи в нашу оборонну стрефу, в якій кождий крок вперід в сторону наших боєвих відділів мусїв бути відбраний кровавими жертвами. У завзятих рукопашних боях і могучих протинаступах відбито ворога всюди. Могуча боротьба хитала ся то на одну, то на другу сторону.

На західнім березі ріки Мози полишалась гора Мертвий Чоловік і південний рубець Рабенвалду в руках Французів; ми держались ту сильно на північнім склонї гір.

На східному березі боєву лінію пересунено ще менше; лиш на височині 344 на південний схід від Самоньєр і від ліся Фос зискав ворог дещо на тереиї. Заряджена управи показались знамтнитими.

Побіч взірцевої витревалости і хоробрости піхоти належить ся повне признане артилерії, якої руйнуюча діяльність болючо ушкодила ворожі приготованя і виступ до наступу і яка брала визначну участь в повній успіху оборонї.

З инших родів зброї особливо піонїри і летуни прислужились доброму закінченю дня. Втрати Франц. піхоти є відповідно до вкладу мас надзвичайно високі.

Битва перед Верденом ще не покінчена, нинї рано розгорілись на многих місцях фронту свіжі бої; провідники і війська вірять в добрий конець.

26 ворожих летунів зістрілено. Ми втратили 5 літаків.

Східний фронт:

Від Двини аж до Дунаю положене незмінене.

Македонський фронт:

Нїчо до оповіщеня.

Перший генеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Дентистичне заведенє
Д-ра Олександра Барвінського
при вул. Сикстуській ч. 17.
Виймоване зубів без болю і пльомбоване.
Штучні зуби в кавчуку, золотї і плятинї.
Пацієнтів з провінції залагоджуєть ся в найкоротшім часї.

Всїх наук лїкарських
Д-р Сильвестер Дрималик
ординуючий лїкар „Народної лїчницї“ і Захисту для воєнних сиріт у Львові.
Мешкає при улици Сикстуській ч. 50.
Хорих принимає щоденно від 10—12 перед пол. і від 3—5 по полудни.

Краєвий адвокат
Др. Евген Гвоздецький
веде канцелярію у Львові, при ул. Красїцких 6.

Оголошеня.

Хто би мав вістку про родину Д-ра Білинського і про Леся Витошиеського, звелить її подати до київської „Нової Ради“, якої редакцію просимо о передруковане сеї оповістки. Ярослав Яцкевич — Львів, Содова ч. 4. 2—5

З Краєвого Союза Ревізійного у Львові. Всїх членів дирекцій, Надзірних Рад і Комісій контрольних а колиби їх на місци не було, то всїх членів наших союзних стоваришень просимо безпроволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностий, інвентаря та про готівки з поданем хто опікує ся стоваришенем, під адресою: Союз ревізійний Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 11—20

Хлопця до послуги прийме адміністрація „Українського Слова“.

Загальні Збори
тов. „Народна Гостинниця“
у Львові

відбудуть ся в суботу дня 8. вересня с. р. о год. 5 пополудни в сали Товариства при ул. Костюшка ч. 1. з слїдуючим порядком дневним: 1. Відкрите зборів, 2. Відчитане протоколу з послїдних загальних зборів, 3. Справоздане Дирекції з діяльности Товариства за адм. рік 1916 з маєтковим білянсом, 4. Справоздане і внесене контрольної комісії, 5. Вибір чотирох членів Надзірної Ради (1 члена на 2 роки, 1 члена на 3 роки і 2 членів на 5 літ), 6. Вибір 3 членів контрольної Комісії, 7. Означене висоти марки презенційної для членів Надзірної Ради, 8. В. еcки і запити Членів.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:

Василь Нагірний, предсідатель — Др. Ярослав Олесницький, член Ради.

Жито і пшеницю

під озимі засїви можна замовляти
в КРАЄВІМ СОЮЗІ
Господарсько - торговельних Спілок
у Львові, Зіморовича 20.

Приймаєть ся лише збірні замовленя разом з цїлої громади на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненями. 3—6

„Днїстер“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20. (власний дім).

Телефон ч. 788. — Конто Почтової Щадницї ч. 25.261. — Жирове конто в Австро-Угорськім Банку.

Приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зернї, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиницї, то добробут цїлого народа.

Кождий Українець повинен асекуровати ся тільки в Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“.

Нема жадного иншого українського Товариства асекураційного від огню, тільки один

„Днїстер“

„Днїстер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських бидинків.

„Днїстер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Днїстер“ оцїнює та виплачує шкоди по огнї скоро і совісно, а на членів оцїнкової комісії запрошує все двох господарів.

„Днїстер“ дає підмоги українським школам і бурсам — де виховують ся селянські дїти.

Люде асекуровані в „Днїстрі“ можуть дістати позичку у всїх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Днїстр“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1916 року 8,613,829 корон.

В „Днїстрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і вексlї за дешевою оплатою премії.

Адреса „ДНІСТРА“:
Товариство взаїмних обезпечень
„Днїстер“, у Львові,
Руська 20.

Адреса для телеґрам: „ДНІСТЕР“ — Львів.

Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.